

کم‌ارتفاع‌ترین ماه بدر ۱۸ سال گذشته ایران را از دست ندهید

ماه کامل خرداد ۱۴۰۴ که به نام «ماه توت‌فرنگی» شناخته می‌شود، در شامگاه ۲۱ خرداد...

ماه کامل خرداد ۱۴۰۴ که به نام «ماه توت فرنگی» شناخته می‌شود، در شامگاه ۲۱ خرداد در کم ارتفاع ترین موقعیت مداری خود نسبت به افق زمین قرار می‌گیرد. عضو کمیته آماتوری انجمن نجوم ایران با اعلام این خبر گفت این پدیده نجومی، پایین ترین طلوع ماه کامل در یک دوره ۱۸ ساله خواهد بود.

به گزارش ایسنا، در دل آسمان خرداد، ماهی طلوع می‌کند که نه سرخ است و نه آبی، اما قصه های زیادی پشت نامش نهفته است. «ماه توت فرنگی» نه به خاطر رنگش، بلکه به خاطر پیوندش با فصل رسیدن توت ها، چنین نام گرفته است؛ نامی که بومیان سرزمین های دور به آن داده اند. اما امسال این ماه، با جلوه ای کمیاب تر از همیشه به آسمان بازمی‌گردد.

در شامگاه چهارشنبه، ۲۱ خرداد، آسمان شاهد بدر متفاوتی خواهد بود؛ ماه کامل در جنوبی ترین مسیر مداری اش قرار می‌گیرد و در کمترین ارتفاع ممکن از افق طلوع می‌کند؛ رخدادی که تنها هر ۱۸ سال یک بار روی می‌دهد.

عضو شورای دبیران کمیته آماتوری انجمن نجوم ایران در گفت‌وگو با ایسنا از جذابیت های این پدیده نجومی، ارتباط آن با چرخه های مداری و واقعیت علمی پشت نام های افسانه ای ماه می‌گوید.

علی ابراهیمی سراجی در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به رویداد نجومی ماه توت فرنگی گفت: دلیل نامگذاری این ماه، ارتباط آن با فصل بهار و رسیدن میوه توت فرنگی است. البته نام های دیگری نیز دارد مانند ماه رز و چمن زار که همگی برگرفته از فرهنگ بومیان آمریکای شمالی و یا اروپا است.

وی با بیان اینکه این نامگذاری ارتباطی با تغییر رنگ ماه ندارد، اظهار کرد: با توجه به زمان ماه کامل در ساعت ۱۱:۱۴ ماه کامل توت فرنگی را می‌توانیم در صبحگاه و شامگاه چهارشنبه ۲۱ در آسمان تماشا کنیم.

ابراهیمی اظهار کرد: جذابیت این ماه این است که از نظر ناظران زمینی ماه کامل شامگاه ۲۱ خرداد در مدار خودش به دور زمین در پایین ترین ارتفاع در نیمکره شمالی دیده می‌شود.

مسئول رصدخانه ماهانی با تأکید بر اینکه ارتفاع کم ماه از زمین دوره ۱۸ ساله دارد، ادامه داد: ماه کامل ۲۱ خرداد به دلیل رسیدن به جنوبی ترین مسیر مداری، کم ارتفاع ترین ماه کامل در ۱۸ سال گذشته است، به گونه ای که اگر پایین ترین ارتفاع خورشید در اول دی ماه را ملاک قرار دهیم، ارتفاع ماه در شامگاه ۲۱ خرداد از این مقدار به میزان حدود ۴ درجه، پایین تر است.

ابراهیمی یادآور شد: ماه کامل ۲۱ خرداد در جنوب شرقی و غربی ترین نقطه جغرافیایی طلوع و غروب می‌کند و کمترین کمان ممکن را در آسمان طی می‌کند و به همین علت این کم ارتفاع ترین ماه بدر در یک دوره ۱۸ ساله محسوب می‌شود.

اوج مداری ماه بدر ۱۴۰۴

عضو کمیته آماتوری انجمن نجوم ایران تأکید کرد: ماه بدر خرداد ماه سال جاری، چند روزی است که از اوج مداری خود عبور کرده و در فاصله ای حدود ۴۰۰ هزار کیلومتر از زمین قرار دارد؛ بنابراین، به موقعیت اوج مداری خود نزدیک است. رصدگران باید توجه داشته باشند که اندازه زاویه ای ماه در این وضعیت مقداری کمتر از حالت حسیض است.

به گفته وی، این شرایط تأثیری بر روی تقویم قمری نخواهد داشت و فقط جذابیت علمی آن این است که ماه در کمترین ارتفاع نسبت به افق قرار گرفته است.

ابراهیمی با اشاره به نحوه رصد ماه کامل در شامگاه ۲۱ خرداد اظهار کرد: برای رصد این پدیده می‌توان از تجهیزات رصدی مانند دوربین دوچشمی و تلسکوپ استفاده کرد؛ به کمک این ابزارها، مشاهده برخی از جزئیات سطحی ماه مانند دهانه های پرتوافشان امکان پذیر خواهد بود.

عضو شورای دبیران کمیته آماتوری انجمن نجوم ایران یادآور شد: ماه بدر معمولاً در بازه زمانی شب های سیزدهم تا پانزدهم ماه قمری قابل مشاهده است. این تفاوت به مدار ماه و فاصله آن از زمین بستگی دارد؛ به گونه ای که اگر ماه به زمین نزدیک تر باشد، تندتر حرکت می کند و اگر در دورترین فاصله مداری خود قرار داشته باشد، سرعت حرکت آن کاهش می یابد.

ابراهیمی گفت: به همین دلیل نمی توان به طور قطعی مشخص کرد که ماه بدر دقیقاً در شب سیزدهم، چهاردهم یا پانزدهم ماه قمری رخ می دهد؛ چرا که این موضوع به فاصله ماه از زمین و سرعت مداری آن بستگی دارد. بنابراین، تعیین دقیق زمان بدر از ابتدای ماه قمری امکان پذیر نیست و اصطلاح رایج «ماه شب چهارده» از نظر علمی چندان دقیق نیست.

وی افزود: به علت قرارگیری در اوج مداری، ماه بدر خرداد ۱۴۰۴ در شب پانزدهم ماه قمری روی داده است.

پایه علمی نام ماه ها

عضو شورای دبیران کمیته آماتوری انجمن نجوم ایران در خصوص علمی و یا غیر علمی بودن اسامی صفتی ماه با تاکید بر اینکه این صفات نجومی پایه علمی ندارد، خاطر نشان کرد: این پدیده ها به یکسری اتفاقاتی مربوط است که در روی زمین رخ می دهد و بومیان آمریکای شمالی به ماه نسبت می دادند.

وی ادامه داد: حتی اگر ۴ ماه بدر در یک فصل باشد، به سومین ماه بدر، ماه آبی می گویند. این نامگذاری ها یکسری نامگذاری های تمثیلی هستند و ارتباط علمی با ماه بدر ندارند.